

5 Οκτωβρίου 2020

Ο τρόπος του άρτου και του οίνου. Μεταλαμβάνοντας...

Ορθοδοξία / Θεία Λατρεία / Θεολογία

Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος- Θεολόγος, Κληρικός της Ι.Μ. Σταγών & Μετεώρων

Υπάρχουν ζητήματα που έχουν μία βαθιά ανάγνωση. Μία διείσδυση στην εσωτερικότητα των πραγμάτων, στην οντολογία τους, μία εμβάθυνση στα βαθύτερα αίτια, όχι της ύπαρξης, αλλά της προοπτικής, της μετοχής, της χαρισματικής ολοκλήρωσης.

Ας σταθούμε όμως σε κάτι. Η απολογητική ως “αμαρτωλή” φύση της Εκκλησίας καθίσταται ό,τι χειρότερο για τέτοια θέματα, όπως αυτό της Θείας Ευχαριστίας και της Μετάληψης του Σώματος και Αίματος σε καιρούς πανδημίας. Αν η Εκκλησία στραφεί για μία ακόμη φορά στην απολογητική της, θα έχει καταφέρει ένα ακόμη τεράστιο πλήγμα στο εκκλησιαστικό σώμα, αδικώντας όχι απλά τον εαυτό της, αλλά αυτό που η ίδια γίνεται ως σάρκωση αγάπης και πληρότητας. Ο τρόπος. Το άκρως υπολογίσιμο είναι ο τρόπος. Ο τρόπος που υπάρχουν, συνυπάρχουν, μεταμορφώνονται τα πράγματα, ο τρόπος με τον οποίο μεταβάλλονται (ο όρος μεταβολή μας είναι απαραίτητος), δημιουργώντας συνεχώς σαρκώσεις.

Ο άρτος και ο οίνος δεν είναι τίποτε άλλα παρά δύο αγαθά της φύσης, προϊόντα του ανθρώπινου μόχθου. Έχουν τη σημασία τους. Προέρχονται από τη φύση. Βγαίνουν από τα σπλάχνα της. Είναι αυτά που βλέπουμε. Άρτος και οίνος. Αν καλούσατε τον Berkeley να αποφανθεί με τον δικό του εμπειρικό τρόπο για τα δύο αυτά αγαθά θα σας έλεγε πως αυτά είναι άρτος και οίνος, στηριζόμενος πάνω σε ισχύοντα δεδομένα, παραδεδομένα ως επισφαλή βεβαίωση των πραγμάτων αυτών. Ο άρτος είναι άρτος επειδή προέρχεται από το σιτάρι, έχει τη γεύση που έχει, το χρώμα, εν τέλει όλες τις ιδιότητες που του επιτρέπουν τον χαρακτηρισμό του ως άρτο. Το ίδιο συμβαίνει και με τον οίνο.

Στη Θεία Ευχαριστία, αυτά τα δύο αγαθά προσφέρονται σ’ Έναν Θεό “προσφέρων και προσφερόμενο, προσδεχόμενο και διαδιδόμενο” (ευχή Χερουβικού Ύμνου). Προσφέρονται ως άρτος και οίνος και μεταβάλλονται με την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος σε Σώμα και Αίμα Χριστού, διατηρώντας παράλληλα τις ιδιότητες

τους, ως άρτου και οίνου. Ο τρόπος ξεχωρίζει όμως τα αγαθά. Εδώ έρχεται ο τρόπος. Όχι ο τρόπος που υπάρχουν, αλλά ο τρόπος μεταβολής τους, αυτά που γίνονται, με τον τρόπο που γίνονται το ίδιο Σώμα και το ίδιο Αίμα του Χριστού. Επουδενί με τρόπο συμβολικό, αλληγορικό. Εξάλλου ο άγιος Νικόλαος Καβάσιλας που έγραψε για τη Θεία Ευχαριστία, σημειώνει πως η Εκκλησία που είναι η Θεία Ευχαριστία, δεν υπάρχει με τρόπο συμβολικό αλλά "πράγματος ταυτότης". Είναι ο τρόπος της άκτιστης χάριτος που ενεργεί σε κτιστές πραγματικότητες και "αναμετριέται" με κτιστά μεγέθη.

Η ύλη αυτή που είναι κτιστή εξακολουθεί να υφίσταται και μετά τη μεταβολή του άρτου σε Σώμα και του οίνου σε Αίμα Χριστού. Δεν αλλοιώνεται η ύλη. Το θέμα είναι πως υπάρχει με τον τρόπο που υπάρχει η άκτιστη φύση. Πάρετε για παράδειγμα το πρόσωπο του Χριστού. Με την θεία ενανθρώπιση δεν απορρόφησε η θεία φύση την ανθρώπινη, αλλά η ανθρώπινη υπάρχει όπως ακριβώς υπάρχει η θεία φύση, αναλλοίωτη, δύο φύσεις ενωμένες στο ίδιο πρόσωπο., στο πρόσωπο του Χριστού. Αυτό συμβαίνει στη Θεία Ευχαριστία. Ο άρτος και ο οίνος δεν χάνουν τις ιδιότητες τους μετά τον καθαγιασμό των Τιμίων Δώρων. Αλλά πώς υπάρχουν; Έν Άγιω Πνεύματι. Η ουσία όμως παραμένει η ίδια. Δεν τα μεταμορφώνει το Άγιο Πνεύμα σε κάτι άλλο, δεν μετανιώνει ο Θεός για την ουσία των όντων. Δεν μεταβάλλεται η ουσία. Απλά η ύλη δραπετεύει από τα κτιστά της όρια, υπάρχει με ξεπερασμένες τις κτιστές της περατότητες, οι οποίες ενυπάρχουν πλέον στην υπερβατικότητα του ακτίστου.

Στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας ο Θεός δεν δραπετεύει. Ούτε συμμετέχει. Και φυσικά δεν υπάρχει με τρόπο συμβολικό, φανταστικό. Βρίσκεται παρών ο ίδιος με τρόπο που η ανθρώπινη νόηση ποτέ δεν θα αντιληφθεί. Ο πιστός μεταλαμβάνει τον Χριστό με τρόπο οντολογικό, επουδενί συμβολικό. Δεν συμβολίζεται ο Χριστός στη Θεία Ευχαριστία. Είναι ο Χριστός ο ίδιος. Δεν μετέχει ο πιστός σε κάτι από τον Χριστό, αλλά στον ίδιο. Όπως θα πει ο Καβάσιλας "ού γάρ τι τῶν αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν μετέχομεν". Η βεβαίωση του πιστού πως κανένας ιός δεν μεταδίδεται μέσα από τη Θεία Κοινωνία δεν εδράζεται σε συναισθηματικούς λόγους και αποδεικτικούς συσχετισμούς. Όσο μπορεί κάποιος να αποδείξει πως ο ιός μεταδίδεται με τη Θεία Ευχαριστία, τόσο μπορεί την ίδια στιγμή να αποδείξει πως δεν μεταδίδεται. Ο Θεός κλωτσάει στις αποδείξεις. Και η επιστήμη χωλαίνει στην περατότητα της.

Εφόσον ο πιστός πιστεύει πως μεταλαμβάνει Σώμα και Αίμα, είναι βεβαιωμένος και δικαιωμένος δια της πίστεως πως δεν κινδυνεύει ούτε από καμία ασθένεια, ούτε από κανέναν ιό. Η μετάληψη συνδέεται αποκλειστικά με την πίστη ότι εδώ η υπόθεση είναι υπόθεση του Αγίου Πνεύματος. Αν δεν πιστεύει και κοινωνεί από

συνήθεια, με ποιον τρόπο ο Χριστός θα βεβαιώσει στον πιστό την παρουσία Του; Δεν ενεργεί εκτός ελευθερίας ο Θεός. Εξακολουθεί να παραμένει απαγορευμένη περιοχή η αυτεξουσιότητα του ανθρώπου.

Ο τρόπος του άρτου και του οίνου είναι ο τρόπος του Θεού. Εμείς όμως στις μέρες μας δεν αφήνουμε τον Θεό να υπάρχει. Του αφαιρούμε το δικαίωμα της θεϊκής παρουσίας και αγιοπνευματικής ενέργειας. Απαιτούμε ο άρτος να παραμείνει άρτος και ο οίνος να παραμείνει οίνος. Την ίδια στιγμή γινόμαστε φασίστες και λέμε στον Χριστό, κοίταξε να δεις δεν μπορείς να υπάρξεις στον άρτο και στον οίνο, αυτά είναι συμβολισμοί• ο ιός μεταδίδεται και γίνεσαι απειλή για την ανθρώπινη υγεία, να μάθεις να υπάρξεις με τον τρόπο μας, όχι με τον δικό Σου τρόπο. Αυτό δεν ισχυρίζονται οι αρνητές του θαύματος; Συνειδητοί βλάσφημοι του προσώπου του Χριστού με τον πιο φασιστικό τρόπο. Η πιο ολοκληρωτική αφαίμαξη του δικαιώματος του Θεού να υπάρχει με τον δικό Του άκτιστο τρόπο σε κτιστές πραγματικότητες. Γιατί άραγε να μην θέλει κάποιος να συμμετέχει σ' Αυτόν τον Θεό;

<https://bit.ly/33tU8H8>